

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ex Illvstrissimo Cardinali Bellarmino Epitome
Controuersiarum Omnium huius Aeui
Lvthero-Calvinisticarvm Sub diuersis Titulis bis
Quadripertitis digestarum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiae, 1624

LXXIII. An Principis sit, dare libertatem Religionis, specie Conciliationis?

urn:nbn:de:hbz:466:1-11726

AD V. Peccatum potest à pluribus puniri, quando plures offendit.

AD VII. Obligare pendet ex libera intentione Legislatoris.

QVÆSTIO LXXII.

An Christianis belligrare fas contra hostes?

MANICHÆI doc. bant bellum ex natura illicitum esse. Sic & Anabaptistæ, & Oecolampadius. &c. Huc plures adducit S. Patres Erasmus, apud Belli lib. 3. cap. 14.

LUTHERVS art. 34. negat licitum Christianis contra Turc. m gerere bellum.

SVADET istis. 1. Quia Voluntas Dei est, vt à Turca, cui flagello puniamur: Dei autem voluntati resistere nefas. 2. Quia Ecclesie vitior est tribulatio, quàm pax. Vnde S. m. de matrimonio, cul. at morem Ecclesie orantis pro pace. 3. Quia, ait artic. 34. Pontifici sunt peiores Turcis: at stultum est, pro peioribus contra meliores Turcas pugnare.

AUTOR. Odium in Papam huc impulit Lutherum.

DICO AD I. Permittit Deus nos exerceri, hoc sine, vt conuertamur à peccatis, non vt pereamus: Itaque vult vt resistamus molenti nobis interitum, quem Deus non vult. Immittit pestem; non vult tamen ei non resisti.

AD II. Quia tribulatio periculosa est, idcirco eam deprecari iubemur. Matth. 6. *Et ne nos induas.* &c. Iubemur 1. Timoth. 2. Orare pro regibus & pace.

AD III. Absurditatem suam Lutherus, l. de Vist. Saxon. postea reuocauit.

QVÆSTIO LXXIII.

An Principis sit dare libertatem Religionis specie Conciliationis?

ETNICI omnes Philosophorum sectas admittunt, ait Aug. l. 18. de Ciuit. c. 51. Themistius Philosophus Valenti Imperatori suauit, gratam Deo scelerum esse varietatem, dum ita modis pluribus colli-

tur; sitque plures, quò difficilius cognoscitur.

PROTESTANTES Spiræ anno 1526. se obtinuisse ferunt libertatem religionis.

SVADENT istis. 1. Quia fides est libera. 2. Quia donum Dei est. 3. Quia experientia constat, cogendo nil profici. 4. Quia Christiani Iudæos, etiam hostes, semper tolerauerunt.

AUTOR. Principis est tueri Catholicam Religionem; non alterius permittere libertatem.

1. Quia, Prouerb. 20. *Rex, qui sedet in Solio iudicii, dissipat omne malum intuitu suo.* Item, *Dissipat impios hæreticos, Rex Sapiens.* Psal. 2. *Reges erudimini, qui iudicatis terram; seruite Domino in timore.*

2. Apocal. 2. culpatur Angelus Pergami habens tenentes doctrinam Nicolaitarum, &c.

3. Contra libertatem eam sancierunt Papæ, decreuerunt Imperatores. Solum tres Imperatores eam indulerunt: Iovinianus, ideo grauitè à Concilio Antiocheno reprehensus. Valens, sed Arianus; & Iulianus Apostata.

4. Rationes sunt. 1. Quia, potestas sæcularis, & spiritalis sunt iunctæ in Ecclesia, sicut corpus & anima: ac huic illud parere debet, præstareque protectionem. Cùm autem dissensio in fide sit Ecclesie dissolutio, vinculum enim illi est confessio fidei, ideo fidei libertas ei exitialis est.

2. Quia, Deut. 17. iubentur occidi, qui non obediunt Sacerdoti. Et, cap. 18. pseudoprophetæ exterminari: Et, Aug. epist. 50. affert exempla Ezechiel, Iosaphat, Iosia, &c. destruentium lucos, idolorum fana, populumque ad verum Dei cultum cogentium.

3. Quia, Pax reipublica diluitur varietate religionum, subnascitur cuique mutua dissidentia: & sic regnum in se diuisum desolabitur.

4. Quia, libertas credendi est libertas errandi in re o-

Gg 3 mni.

mnium periculosissima: nam Eph. 4. *Vna fides solum esse vera potest.*

Obiecta, ut refutata sunt indigna, ex hisce tamen sat patent.

II. PACIFICANTES olim, ab Zenone Imperatore orti, teste *Euagrio lib. 3. c. 14. & 30* Et Apelles dicebant Sectas omnes conciliari posse, nec esse discedendam fidei rationem; sat esse, credi in Crucifixum. Sic & nuper *Georgius Cassander*: Sit sua cuque fides, modo recipiant Scripturam & Symbolum Apostolorum; cetera Ceremonias esse in quibus dissentiantur.

AUTOR. I. At non tam de horum verbis, quam de sensu controuertitur, deque substantialibus articulis.

2. Rogabat & Valentis Imperatoris Præfectus Patres, ne tot Ecclesias vexari paterentur propter paruam dogmatum Arianorum subtilitatem; petebantque Ariani omitti vocem *ὁμοούσιον*, quæ nec in Scriptura vel Symbolo esset; imò litterulam mutari in *ὁμοιούσιον*: ac spondebant pacem. Respondit S. Basilius: *Qui diuinis enutrii sunt eloquiis, corrumpere de his ne vnã syllabam patiuntur; sed pro his si contingat, omnes etiam mortis species amplectuntur.*

3. Non potest libertas credendi in vno concedi articulo, quin pariter & in aliis concedi debeat: Quia vna est formalis ratio fidei omnium ac singulorum articulorum: quique peccat in vno, est omnium reus.

QVÆSTIO LXXIV.

An heretici damnati possint tradi gladio seculari?

LUTHERVS *artic. 23. in assert.* Sicut & Huls *artic. 14. in Concilio Constantiæ damnato*; negat iuste fieri. Sic & Donatistæ olim, teste *Augustino lib. 1. contra Parmen.* Vide *Genealog. p. 2. q. 16. & Antichristum p. 2. q. 30.*

SVADENT istis. 1. Quia, Ecclesia ab initio huc vsque nullum combussit. 2. Quia, non proficitur rationibus, 3. Ecclesia tolerat Iudæos. 4. *Matth. 18.*

Iubentur haberi pro Ethnicis & publicanis; non comburi. 5. *Oportet hæreses esse, 1. Cor. 11. ut, qui probas tisunt, manifeste fiant.* 6. Cupientibus comburi de celo Samantas, ait Dominus; *Luc. 11. Nescitis cuius spiritus estis.* 7. *Matth. 13. Simite utraque crescere usque ad messem.* 8. Dominus permittens multos abire, ait: *Ioann. 6. Nunquid & vos vultis abire?* 9. Fides est donum Dei; nemo igitur ad eam compelli debet. 10. Dominus tribuit Ecclesiæ gladium Spiritus, *quod est Verbum Dei*; non ferri ac flammæ. 11. Hæretici sunt extra Ecclesiam; at, *1. Cor. 6. Nihil ad nos de his, qui foris sunt.* 12. Apostoli nunquam brachium seculari contra hæreticos implorauerunt.

AUTOR. Hæretici incorrigibiles, præsertim relapsi, sunt excommunicandi, relinquendique gladio. 1. Sic Scriptura in meo *Antichristo par. 2. q. 30.* 2. Quia sic praxis inde ab Constantino Magno contra Arianos & Donatistas, suppliciiis affectos. 3. Ita S. Canones, Concilia, S. Patres, apud *Bellarmin. lib. 3. de Laicis c. 21.*

Ratio fauet. 1. Excommunicari possunt, quæ grauior est poena: ergo & occidi gladio corporali, quod minus: teste *Aug. lib. 3. contra aduers. Legis c. 17.* 2. Quia, alii falsarii addicuntur neci. 3. Foemina fallens viro fidem, est mortis: at Deo frangere fidem est grauius. 4. Tres causæ iusti sunt homicidii: Ne mali bonis noceant: *Ut paucorum supplicio multi corrigantur, profintque moriendo, qui viuendo noluerunt prodesse: Et ipsis improbis occidi satius est, cum deteriores euadunt.* At hæ causæ in hæreticos conueniunt. Deus tamen ipsorum misertus mentem inspiret cunctis saniozem.

DICO AD I. Falsum est.

AD II. Contrarium constat experientia prisca.

AD III. Iudæi fidem Christianam nunquam deseruerunt: Coluntque Religio-